

Fest med undertone i St. Petersburg

Russland har ugjenkallelig lagt bolsjevik-perioden bak seg. Om dette kan det knapt råde noen tvil etter gårsdagens folkefest i St. Petersburg. Men storfyrst Vladimir ble holdt utenfor.

Aftenpostens korrespondent
HALVØR TJØNN

St. Petersburg
På dagen 74 år etter bolsjevikenes storm på Vinterpalasset i 1917, inviterte St. Petersburgs myndigheter til folkefest i byens gater. Det var ikke revolusjonen som ble feiret igår, den fremstår nå bare som et ond minne fra fortiden. Derimot markerte man at Russlands andre hovedstad igjen har tatt tilbake sitt gamle navn. Leningrad er definitivt død, gårsdagens fest ble feiret under det latinske motto: Vivat Sankt-Petersburg! — Leve St. Petersburg!

Ingen parader

Alt i byen var igår så totalt forskjellig fra kommunist-epoken som det overhodet tenkes kan. Det var ingen militærparade i gatene, ingen fremvisning av våpen eller skryt om gjennomføring av diverse femårsplaner. Derimot var det musikk, parader med historisk tilsnitt, fallskjermhopping og luftakrobatikk. En befolkning som går en dystert vinter i møte fikk et velkomment pustemid i sin vanskelige hverdag.

Prestis klokken 12 begynte folkefesten på den store slottsplassen utenfor Vinterpalasset. Mange titusener, kanskje hundre tusen

Storfyrst Vladimir og storfyrstinne Leonida (til venstre) besøkte under oppholdet i St. Petersburg også St. Paulus-festningen.

(Foto: Reuter)

mennesker samlet seg etter hvert på den enorme plassen. Borgermester Anatolij Sobtsjak talte fra en tribune som var reist foran Vinterpalassets inngang, nøyaktig på samme sted der bolsjevikene tok seg inn i bygningen den kalde høstdagen for 74 år siden og med makt jaget fra hverandre Russlands demokratiske regjering. Sobtsjak hilste byens innbyggere og gratulerte dem med at man igjen hadde fått tilbake byens historiske navn.

Alvorlig undertone

Borgermesterens tale fikk imidlertid en alvorlig

undertone da han kom inn på den vanskelige matvaresituasjonen og den kommende prisliberaliseringen i Russland.

— Jeg vil her og nå meddele dere alle at de statlige butikker i St. Petersburg fortsatt skal selge varer til subsidierte priser. Samtidig blir det fra dags dato strengt forbudt å selge varer fra disse butikkene på svartebørs. Enhver som blir dømt for å gjøre dette, vil få en meget streng straff, slo han fast, og høstet langvarig applaus fra folkemengden. Sobtsjaks utspill vil bidra til å svekke effekten av de foreslåtte

prisreformer en god del. På den annen side vil man ha håp om å unngå sult, oppstøyer og en mulig sosial eksplosjon i denne Russlands neste største by.

Nasjonallflagget

Efter Sobtsjaks alvorlige tale fikk St. Petersburgerne hyggeligere ting å beskjetfette seg med. Helikoptere slapp et titalls fallskjermhoppere ned over slottsplassen. Da fallskjermene nærmet seg folkemengden, foldet det seg ut store triklører, det hvite, blå og røde flagget som nå offisielt er republikken Russlands nasjonalflagg.

Fallskjermhopperne landet midt på slottsplassen, noe som slett ikke var ufarlig tatt i betraktning den store mengden mennesker og dessuten et utall kunstgjorte lyktestolper, statuer samt plattformer der TV-kameraer var oppstilt. Alt så heldigvis ut til å gå uten uhell. Ulykker inntraff heller ikke da veteranfly gjorde 'halsbrekkende akrobatiske øvelser' ett par hundre meter over folkemengden.

Underholdningen ble meget vel mottatt. — Dette var mye morsommere enn kommunistenes militærparader, bemerket en tilskuer.

Arvingen til den russiske trone, storfyrst Vladimir Kirillovitj, oppholdt seg i St. Petersburg under gårsdagens fest, men ble stort sett holdt unna de store folkeansamlinger. Man kan bare spekulere over hvilke motiver borgermester Anatolij Sobtsjak må ha hatt for å inviterer storfyrsten til byen under ferieringen, men hensikten var hvertfall ikke at tsar-dynastiets overhode skulle møte byens jevne innbyggere. For å holde pressen unna, ble det dessuten gjennomført hurtige endringer av storfyrstens program. Onsdag kveld var riktignok stor-

fyrst Vladimir tilstede ved en praktfull russisk-ortodoks gudstjeneste i den store St. Isak-katedralen i byens sentrum. Kirken var tettepakket med folk, men få fikk mer enn et glimt av den kontroversielle gjesten under gudstjenesten.

Storfyrsten er sønn av Kirill Vladimirovitj Romanov og ble født i Finland ved revolusjonsåret. Faren var fetter av den siste tsaren, Nikolaj II, og nedstammer direkte fra tsar Aleksander II, som styrte fra 1855 til 1881. Storfyrsten ble invitert til byen som borgermester Sobtsjaks private

gjest. Han blir ledsaget av sin georgiske kone Leonida og en liten gruppe med russiske aristokrater i eksil. Besøket avsluttes imorgen.

Svært få av St. Petersburgs fem millioner innbyggere er gamle nok til å huske tsar Nikolaj's styre, som endte med abdikasjon våren 1917. Han ble skutt sammen med familien, inkludert nærmeste arving, den bløderiske sønnen Aleksis, i Jekaterinburg 16. juli 1918.

Igår formiddag la storfyrsten ned en krans ved en minnelund for de døde under den tyske beleiringen av byen. Heller ikke dette besøket var annonsert på forhånd. Få russere som tilfeldig besøkte minnelunden på dette tidspunkt visste derfor hvem den spesielle gjesten var.

Nye besøk?

En talemann for Vladimir Kirillovitj, greve Sergej de Pahlen, bekreftet overfor Aftenposten at storfyrsten ikke hadde fått anledning til å treffe noen menige borgere under sitt besøk. Han håpet at det ville bli flere besøk i Russland i tiden som kommer, og avventer eventuelle invitasjoner fra offisielle myndigheter.

— Vladimir Kirillovitj har vært dypt beveget under dette første besøket i Russland. Hva gjelder dagen idag, er det selvsagt en glede å bivåne St. Petersburgs store festdag. Men revolusjonsdagen den 7. november er samtidig en dag for sorg, uttalte greve de Pahlen.

En fersk meningsmåling tyder på at 80 prosent av Russlands befolkning ikke ønsker en gjeninnføring av tsar-veldet. I en måling som ble gjennomført av det uavhengige byrået Opinion, svarte bare 8,1 prosent ja på spørsmålet om de ønsker at Russland skal få en ny tsar.

100917